

JUDr. Daniel Patěk, Ph.D.
Katedra obchodního práva
PF UK

Oponentský posudek k disertační práci Mgr. Jiřího Zapletala
na téma „Ochrana slabší strany ve smluvních závazkových vztazích“

(školitel: Doc. JUDr. Stanislav Plíva, CSc.)

Rozsah práce: 165 stran

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Aktuálnost tématu je dána nejen s ohledem na blížící se legislativní pokus o rekodifikaci soukromého práva, kdy se návrh právě v této části neomezuje na převzetí dosavadní úpravy. Ochrana slabší smluvní strany si totiž získává stále silnější legislativní i judikatorní pozornost, přičemž nelze navíc opomenout významný přesah této problematiky, když otázka úrovně ochrany poskytované slabším stranám přesahuje rámec ryze právní a díky filosofickým a politickým přesahům je častým a vděčným tématem veřejné diskuse.

2. Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody).

S ohledem na nutnost zpracování rozsáhlé a roztříštěné právní úpravy na vyšší úrovni abstrakce lze konstatovat nadstandardní náročnost zvoleného tématu.

3. Kritéria hodnocení práce:

A. Splnění cíle práce

Doktorand předložil na str. 8 a 9 širokou škálu otázek, jimž se chtěl v práci věnovat. Tento záměr se podařilo naplnit.

B. Samostatnost při zpracování tématu

Při zpracování tématu autor řádně předkládá vlastní závěry k řešeným právním otázkám a polemizuje se závěry právní teorie. Jeho text tak jasně vykazuje znaky samostatného vědeckého díla.

C. Logická stavba práce

Systematika byla s drobnými výhradami vhodně zvolena. Ve druhé kapitole se autor zabývá pojmem slabší smluvní strany a předpoklady její právní ochrany. Ve třetí kapitole pojednává o hlavních principech smluvního práva, tato pasáž je přitom vhodně začleněna do práce, neboť doktorand konfrontuje jednotlivé principy právě se zásadou ochrany slabší smluvní strany.

Čtvrtá kapitola obsahuje obecné vymezení prostředků ochrany slabší smluvní strany, tak i příslušné prostředky obecně aplikovatelné. V páté kapitole až sedmé kapitole navazuje zpracování ochrany jednotlivých subjektů typicky vystupujících v pozici slabší smluvní strany (nezletilí, osoby s duševní poruchou, osoby jednající v tísní, nájemci a spotřebitelé). Kapitola osmá je věnovaná rozboru návrhu nového občanského zákoníku. Devátá kapitola pak poněkud nesystematicky představuje jakési volné pokračování kapitol pět až sedm, když

zpracovává problematiku podnikatele jakožto slabší smluvní strany (a to de lege lata i de lege ferenda).

Pokud jde o ochranu spotřebitele, preferoval bych v tomto případě takovou systematiku rozboru, která by se odvíjela nikoliv od jednotlivých směrnic (odděleně implementovaných do občanského zákoníku), ale spíše od jednotlivých nástrojů právní ochrany poskytnutých spotřebiteli. To by umožnilo vyhnout se jisté popisnosti zpracování, do které místy práce právě v této pasáži upadala.

Zvolené téma bylo řádně zpracováno s následujícími výhradami. S ohledem na širší tématu by mělo být pojednáno i o ochraně zaměstnance, byť uznávám, že tím by se rozsah práce neúměrně zvětšil s možnými negativními dopady na její úroveň. Především pak v práci byla opomenuta právní ochrana poskytovaná unijním a českým právem obchodnímu zástupci a dále věřiteli v pozici slabší strany při vymáhání jeho pohledávky (§ 369a obch. zák. a nová směrnice o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích; tato úprava byla jen okrajově zmíněna na str. 154).

D. Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací

Autor k vypracování textu použil dostatečný počet pramenů a to též anglických. Práce s literaturou včetně použitých citací odpovídá požadavkům kladeným na odborný text, jakým je disertační práce.

U mnoha časopiseckých článků však není při citaci z nich uvedeno číslo konkrétní stránky, z níž je myšlenka převzata. Tato výrazná vada se opakuje v rámci kvalitně zpracovaného textu natolik často, že se domnívám, že na vině je převzetí těchto pramenů z jejich elektronické podoby. V takovém případě však platí, že i na tuto skutečnost měl doktorand v textu upozornit. Drobnou výtku lze dále adresovat citacím z kolektivních děl, kdy není uveden konkrétní autor citované myšlenky.

Na str. 85 a 104 text odkazuje na již zrušenou „timeshare“ směrnici 94/47/ES. Na str. 104 přitom autor správně poukazuje na novou zákonnou úpravu (č. 28/2011 Sb.), která je implementací nové směrnice 2008/122/ES.

E. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Lze konstatovat, že doktorand dostatečně analyzoval zvolenou problematiku.

F. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Úprava práce je standardní a plně odpovídá formálním požadavkům (s drobnými výjimkami – např. nevhodné zahájení kapitoly 5.2 na konci strany 43). Žádné grafy ani tabulky práce neobsahuje.

G. Jazyková a stylistická úroveň

Jazyková a gramatická úroveň textu odpovídá standardům disertační práce. Výtku bych adresoval snad jen k zahajování vět symbolem „§“.

4. Případné další vyjádření k práci:

Nesporným kladem práce je komplexní zpracování tématu, při němž se doktorand vyvaroval nebezpečí popisné přístupu. Velmi kladně hodnotím úvahy de lege ferenda, které se neomezují jen na pojednání stran návrhu nové soukromoprávní kodifikace, a především v dobrém slova smyslu velmi kritické zhodnocení právě tohoto návrhu (zejména institutu laesio enormis). Velmi podnětnou je dále pasáž věnovaná ochraně podnikatele jako slabší smluvní strany.

5. Přípomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Doktorand opakovaně zmiňuje úpravu zákona č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle jako předpisu veřejnoprávní povahy s výraznými soukromoprávními přesahy. Zajímá mě jeho názor na soukromoprávní důsledky porušení tohoto předpisu jednotlivými ujednáními smlouvy. Resp. obecněji vzato – názor doktoranda na dovozování neplatnosti soukromoprávního úkonu z důvodu porušení normy veřejného práva tímto úkonem.

Na str. 21 se doktorand odvolává na doktrinální závěr, že ochrana slabší smluvní strany má povahu právního principu, ale má význam jen u těch vztahů, kde mu tento význam přiznává právní úprava. Neodnímá právě tento závěr ochraně slabší smluvní strany povahu právního principu?

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě:

Předložená práce naplňuje požadavky kladené na disertační práci, když prokazuje autorovy dobré znalosti v oblasti zvoleného tématu a jeho schopnost logické právní úvahy a vyjadřování. Proto lze bez dalšího práci doporučit k obhajobě.

V Praze dne 2. 6. 2011

JUDr. Daniel Patěk, Ph. D.
oponent disertační práce